

**Чернівецький державний університет
імені Ю.Федьковича**

На правах рукопису

БУРДУЛАНЮК ВАСИЛЬ МИКОЛАЙОВИЧ

**КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ ГАЛИЧНИНИ З
НАДДНІПРЯНСЬКОЮ УКРАЇНОЮ
В КІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ**

07.00.01 - Історія України

Автореферат дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата історичних наук

Чернівці - 1996

ДІБ. 35 859

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі історії України Прикарпатського університету імені В.Стефаника (м.Івано-Франківськ).

Науковий керівник – академік АН вищої школи України, доктор історичних наук, професор **Грабовецький Володимир Васильович**

Офіційні опоненти – доктор історичних наук, професор **Брицький Петро Павлович**
кандидат історичних наук, доцент **Кісь Ярослав Іванович**

Провідна організація – Інститут народознавства НАН України (м. Львів)

Захист відбудеться «22» листопада 1996 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 07.01.02 в Чернівецькому державному університеті ім. Ю.Федьковича за адресою: 274000, м.Чернівці, вул. Кафедральна, 2 (14 корпус).

З дисертацією можна ознайомитись в Науковій бібліотеці Чернівецького державного університету (274000, м.Чернівці, вул. Лесі Українки, 23).

Автореферат розіслано «21» листопада 1996 р.

Вчений секретар спеціалізованої ради

І.В.Жалоба

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00751569 (X)

Загальна характеристика роботи

Актуальність дослідження. Після проголошення незалежності України наш народ вступив у новий вирішальний період своєї історії - утвердження національної державності. Воно є немислимим без поглиблення процесів національно-культурного відродження української нації, її духовного оновлення. В час утвердження української державності актуальним є звернення до історичного минулого народу, зокрема до минулого його історико-культурної спадщини.

Через тиск сталінізованої догматичної методології офіційна українська історіографія впродовж десятиліть була позбавлена можливості об'єктивно висвітлювати історію України. Кілька поколінь громадян України були, зокрема, позбавлені можливості мати правильну уяву про справжній обсяг культурних зв'язків Галичини¹ і Наддніпрянської України в кінці XIX - на початку XX століть. Ця проблема раніше комплексно не вивчалась, а ряд фактів та імен діячів культури, що брали участь в культурному єднанні галичан і наддніпрянців, замовчувались або фальсифікувались.

У зв'язку з цим утвердження об'єктивного підходу до вивчення даної проблеми є цілком назрілим дослідницьким завданням, що має очевидну актуальність.

По-перше, у сучасній історичній науці відсутня повна та чітка картина культурних взаємин Галичини і Наддніпрянської України в кінці XIX - на початку XX століть.

По-друге, об'єктивне вивчення історії культурних взаємин розділених кордоном українських земель в досліджуваний період сприятиме правильній науковій оцінці їх місця й ролі в об'єктивному процесі формування української нації.

По-третє, дослідження даної проблеми дає можливість глибше і повніше зрозуміти значення культурних взаємин в житті трудящих Галичини, чіткіше усвідомити закономірність і неминучість її возз'єднання з Наддніпрянською Україною.

¹ Галичина - історична назва нинішніх Івано-Франківської, Львівської і Тернопільської областей, території яких до 1918 року перебували в складі Австро-Угорщини. Після приєднання Галичини до Австрії в 1772 році її територія була насильно об'єднана з південними польськими землями в королівство Галиції і Лодомерії. Скорочено всі ці землі безпідставно називали Галичиною, а українську її частину - Східною Галичиною. Насправді ж під поняттям "Галичина" до 1772 року розуміли тільки українські землі, тому всі інші назви слід вважати умовними і вони повинні поступитися місцем перед історичною назвою - Галичина.

По-четверте, глибоке вивчення обраної нами проблеми має також важливе пізнавальне і виховне значення. Воно дозволяє сучасним партіям, культурно-просвітницьким та іншим організаціям чіткіше визначити своє місце в розв'язанні назрілих завдань національно-культурного будівництва в Україні в рамках утвердження її державності. Все це і обумовило вибір теми для дисертаційної роботи.

Предметом дослідження в ній автор, враховуючи складність і широту проблеми культурних взаємин, обрав взаємозв'язки Галичини з Наддніпрянщиною в українській науці, літературі, театральному житті, музиці, образотворчому і монументальному мистецтві, за допомогою яких у суспільній свідомості створювались і розвивались уявлення про єдність українського народу та його культури. В роботі належна увага приділена визначним діячам наукового, літературного, мистецького та громадського життя, які зробили значний внесок у зміцнення культурних взаємин Галичини і Наддніпрянської України.

Хронологічні межі дослідження охоплюють кінець XIX - початок XX століть. Він характеризується посиленням наступу російського царизму на українську культуру, що особливо проявилось після Валуєвського циркуляру 1863 року та Емського указу 1876 року. Відвертий курс на ліквідацію української культури на Наддніпрянській Україні, терор та погрози, що супроводжували асиміляторський процес, викликали активну протидію з боку інтелігенції Наддніпрянської України. Ряд її представників звернули свої погляди на єдинокровну Галичину, де умови для розвитку української культури, незважаючи на тиск польської шляхти та опір москвофілів, були дещо сприятливіші.

Вони налагоджують стосунки з діячами культури Галичини, допомагають їм організувати тут роботу наукових та культурно-освітніх товариств, підтримують їх матеріально. З часом ці зв'язки набули широких і різноманітних форм. Завдяки їм українська культура у важкий період бездержавності нації досягла значних здобутків, що не втратили свого значення й досі.

Стан наукової розробки теми. Культурні зв'язки Галичини з Наддніпрянською Україною в кінці XIX - на початку XX століть ще не були об'єктом спеціального дослідження, а знаходили в українській історіографії лише побіжне висвітлення. Окремі аспекти цієї

проблеми знайшли своє висвітлення вже в мемуарах сучасників¹ та в працях дослідників кінця ХІХ - початку ХХ століть².

Певний внесок в розробку проблеми був зроблений науковцями 20-30-х років ХХ ст. Тоді з'явилися ряд досліджень, що розширювали пізнання взаємин Галичини і Наддніпрянської України в галузі науки³, літератури⁴ та мистецтва⁵. Цьому сприяли також мемуари сучасників⁶ культурних взаємин досліджуваного періоду, що з'явилися друком.

В радянський період дослідники підготували ряд узагальнюючих праць з різних галузей історії української культури⁷, в яких знайшли своє відображення й окремі факти культурних взаємин українських земель в досліджуваній період. В колективних працях "Торжество історичної справедливості"⁸ та "Єдність збережена і примножена"⁹ в широкому плані розглядається історія культури на західноукраїн-

¹ Барвінський О. Спомини з мого життя. Частина друга. - Львів, 1913; Вахнянин А. Спомини з життя. - Львів, 1908.

² Дорошенко В. Наукове товариство імені Шевченка у Львові (1873-1892-1912). - Київ-Львів, 1913; История основания и развития русско-народного театра в Галичине. - Коломия, 1904; Лежогубський Т. Володимир Левницький (Василь Лукич). Огляд життя і діяльності. - Львів, 1917; Лозинський М. Українське національне питання в творах Михайла Драгоманова. - Відень, 1915; Павлик М. Михайло Петрович Драгоманов. - Львів, 1896; Студинський К. До історії взаємин Галичини з Україною. - Львів, 1906; Томащівський С. Володимир Антонович. Його діяльність на полі історичної науки. - Львів, 1906 та ін.

³ Герасимчук В. Михайло Грушевський як історіограф України // Записки НТШ. - 1922. - Т.133. - С.1-26; Гнатюк В. Наукове товариство імені Шевченка. - Львів, 1923; Кордуба М. Академік Михайло Грушевський як історик // Літературно-науковий вісник. - 1926. - Кн.12. - С.346-357; Крип'якевич І. Михайло Грушевський. Життя та діяльність. - Львів, 1935 та ін.

⁴ Николишин Д. Андрій Чайковський. - Коломия, 1926.

⁵ Голубець М. Галицьке малярство. - Львів, 1926; Чарнецький С. Нарис історії українського театру в Галичині. - Львів, 1934.

⁶ Лотоцький О. Сторінки з минулого. Частина перша. - Варшава, 1932; Нагірний В. З моїх споминів. - Львів, 1935; Олесницький Є. Сторінки з мого життя. I частина. (1860-1890). - Львів, 1935; II частина (1890-1897). - Львів, 1935; Русова С. Мої спомини. - Львів, 1937; Студинський К. Остап Нижанківський у моїх спогадах. - Львів, 1937; Чикаленко Є. Спогади. Частина II. - Львів, 1925; його ж. Щоденник (1907-1917). - Львів, 1931 та ін.

⁷ Історія української літератури: у 8 т. - Т.5. - К., 1968; Історія української доживотної музики. - К., 1969; Історія українського мистецтва: в 6 т. - Т.4. - Книга друга. - К., 1970; Український драматичний театр: в 2 т. - Т.1. - К., 1967.

⁸ Торжество історичної справедливості. - Львів, 1968.

⁹ Єдність збережена і примножена. - Ужгород, 1982.

ських землях у взаємозв'язках з культурним процесом Наддніпрянщини.

Проблемі впливу Т.Шевченка на розвиток культури в Галичині присвятив свої дослідження М.Дубина¹. Значенню творчості І.Франка в розвитку української культури та зміцненні культурних взаємин різних регіонів України присвятили свої праці І.Басс, А.Каспрук², М.Бернштейн³, М.Возняк⁴, М.Кравець⁵ та ін. Цій же проблемі присвячена колективна праця "Шляхами Івана Франка на Україні"⁶.

Багато цікавого матеріалу з досліджуваної проблеми міститься також в 50-томному зібранні творів І.Франка та зібраннях творів інших українських письменників⁷, що вийшли в світ в останні десятиліття.

По проблемі літературних взаємин Галичини і Наддніпрянської України інформаційно важливими є дослідження М.Возняка⁸, І.Денисюка⁹, О.Засенка¹⁰, М.Комишанченка¹¹, А.Погрібного¹², Ф.Погребенника¹³ та ін.

З'явилося також ряд публікацій, присвячених історії та окремим

¹ Дубина М. Шевченко і Західна Україна. - К., 1969; його ж. За правду слова Шевченка. - К., 1989.

² Басс І., Каспрук А. Іван Франко. Життєвий і творчий шлях. - К., 1983.

³ Бернштейн М. Франко і Шевченко. - К., 1984.

⁴ Возняк М. Велетень думки і праці. Шлях життя і боротьби Івана Франка. - К., 1958.

⁵ Кравець М. Іван Франко - історик України. - Львів, 1971.

⁶ Шляхами Івана Франка на Україні. - Львів, 1982.

⁷ Грабовський П. Зібрання творів: у 3 т. - Т.3. - К., 1960; Кониський О. Вибрані твори. - К., 1986; Коцюбинський М. Твори: в 6 т. - Т.5. - К., 1961; Лепкий Б. Вибране. - Львів, 1990; Нечуй-Левицький І. Зібрання творів: в 10 т. - Т.10. - К., 1968; Олесь О. Твори. - К., 1971; Старицький М. Твори: у 2 т. - Т.1. - К., 1984; Українка Леся. Твори: в 12 т. - Т.11. - К., 1978; Т.12. - К., 1979; Хоткевич Г. Твори: у 2 т. - Т.2. - К., 1966 та ін.

⁸ Возняк М. Зв'язки Павла Арсеновича Грабовського з Західною Україною // Львівський державний університет ім. І.Франка. Наукові записки. том. III. Серія філологічна. Випуск перший. - 1946. - С.3-72.

⁹ Денисюк І. Михайло Павлик. - К., 1960.

¹⁰ Засенко О. Осип Маковей. - К., 1968.

¹¹ Комишанченко М. Михайло Старицький. - К., 1968.

¹² Погрібний А. Листування Бориса Грінченка з Іваном Франком // Радянське літературознавство. - 1968. - №12. - С.31-34.

¹³ Погребенник Ф. Лесь Мартович. Життя і творчість. - К., 1971; його ж. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника. - К., 1980; його ж. Богдан Лепкий. - К., 1993.

діячам науки¹, театру², музики³ та образотворчого і монументально-го мистецтва⁴, в яких подано цікаві відомості про їх внесок у зміцнення культурних взаємин українських земель.

В післявоєнні роки було опубліковано багато мемуарної літератури про діячів культури досліджуваного періоду⁵, яка істотно доповнює знання про їх роль в процесі налагодження культурних взаємин Галичини і Наддніпрянщини.

Цікаві дані з цієї проблеми є також в дисертаціях О.Мазурка⁶ та М.Мушинки⁷.

Окремі аспекти культурних взаємин Галичини і Наддніпрянської України знайшли своє відображення в ряді досліджень вчених

¹ Веркалець М. А. Ю. Кримський у колі сучасників. - К., 1990; Маланчук В. Розвиток етнографічної думки в Галичині в ХІХ - початку ХХ століття. - К., 1977; Іванова Р. Михайло Драгоманов у суспільно-політичному русі Росії та України (ІІ половина ХІХ ст.). - К., 1971; Федченко П. Михайло Драгоманов. Життя і творчість. - К., 1991; Яценко М. Володимир Гнатюк. Життя і фольклористична діяльність. - К., 1964 та ін.

² Дурьлін С. Марія Заньковецька. 1854-1934. Життя і творчество. - К., 1982; Кирів Р. Гуцульський театр // Вітчизна. - 1959. - №3. - С.142-148; Медведик П. Йосип Стадник // Жовтень. - 1976. - №9. - С.130-132; Полек В. Фундатор гуцульського театру // Вітчизна. - 1968. - №7. - С.218-219; його ж. Марія Заньковецька на Західній Україні // Жовтень. - 1973. - №8. - С.125-127.

³ Булат Т. Микола Лисенко. - К., 1973; Білинська М. 100-річчя Я.Ярославенка // Музика. - 1980. - №3. - С.31-32; Ваташук Г. Музична спадщина Я.Лопатинського // Пам'ятники України. - 1982. - №1. - С.49-50; Грица С. Філарет Михайлович Колесса. - К., 1962; Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини ХІХ століття. - К., 1960; її ж. С.П.Людкевич. Нарис про життя і творчість. - К., 1967; Лісецький С. Кирило Степенко. - К., 1974 та ін.

⁴ В'юнник А. Осип Петрович Курилас. - К., 1963; Мусієнко П. Фотій Крашицький. - К., 1975; Нановський Я. Корнило Миколайович Устиянович. - К., 1963; його ж. Іван Труш. - К., 1967; його ж. Юліан Панькевич. - К., 1986; Німенко А. Українська скульптура другої половини ХІХ - початку ХХ століть. - К., 1963; Рубан В. Український портретний живопис другої половини ХІХ - початку ХХ століть. - К., 1986; Сенів І. Творчість Олени Львівни Кульчицької. - К., 1961; Ткаченко М. Теофіл Копистинський. - К., 1972; Фіголь М. Ярослав Васильович Пестрак. - К., 1966 та ін.

⁵ Вінок спогадів про Заньковецьку. - К., 1950; Спогади про Михайла Кошобинського. - К., 1962; Крушельницька Соломія. Спогади. Матеріали. Листування. Частина перша. - К., 1978; Частина друга. - К., 1979; Лисенко О. М.В.Лисенко. Спогади сина. - К., 1966; Мишуга Олександр. Спогади. Матеріали. Листи. - К., 1971; Садовський М. Мої театральні згадки. 1887-1917. - К., 1956; Спогади про Миколу Садовського. - К., 1985; Василь Стефанук у критиці і спогадах. - К., 1970; Іван Франко у спогадах сучасників. - Львів, 1956 та ін.

⁶ Мазурок О.С. Экономические и культурные связи западноукраинских земель с Украиной и Россией во второй половине XIX века. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. - Ужгород, 1972.

⁷ Мушинка М.І. Фольклорист Володимир Гнатюк і його місце в українській науці та культурі. Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора філологічних наук в формі наукової доповіді. - К., 1992.

української діаспори¹. Важливі дані є, зокрема, у виданнях, присвячених історії НТШ та в працях, присвячених М.Грушевському, М.Кордубі, І.Зілінському та іншим українським вченим.

В наш час відбувається інтенсивне переосмислення культурних процесів, що проходили на українських землях в кінці XIX - на початку XX століть. В останні роки, коли стало можливим користуватись раніше забороненими для дослідників архівними та бібліотечними фондами, з'явилися ряд публікацій, в яких автори прагнуть об'єктивно підійти до висвітлення даної проблеми. Це стосується авторів збірника нарисів "Аксиоми для нащадків"², публікацій В.Качкана³, Г.Касьянова⁴, М.Кугутяка⁵, Р.Кучера⁶, П.Арсенича⁷, В.Грабовецького⁸, Я.Дашкевича⁹ та ін.

На міжнародному симпозиумі, присвяченому 130-річчю від дня народження І.Франка¹⁰ і наукових конференціях до 125-річчя від

¹ Богачевська М. Дума України - жіночого роду. - К., 1963; Дорошенко В. Огнище української науки. Наукове товариство імені Т.Шевченка. - Нью-Йорк-Філадельфія, 1951; Винар Л. Силуети епох: Історичні розвідки. - Дрогобич, 1992; його ж. Михайло Грушевський - історик і будівничий нації. - К., 1995; Гунчак Т. Україна. Перша половина XX століття. - К., 1993; Кисілевський К. Іван Зілінський. - Вінніпег, 1962; Ковалів П. Василь Сімович. - Вінніпег, 1953; Кубійович В. Нарис історії наукового товариства ім. Шевченка (1873-1949). - Львів, 1991; Оглоблин О. Наукове товариство імені Шевченка в історії України // Український історик. - 1977. - Ч.3-4. - С.5-14; Прицак О. Мирон Кордуба і його життя // Дзвін. - 1990. - №7. - С.114-116; Семчишин М. Тисяча років української культури. - К., 1993; Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. - К., 1993; Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус. - Сучасність. - 1987 та ін.

² Аксиоми для нащадків. Українські імена у світовій науці: Збірник нарисів. - Львів, 1992.

³ Качкан В. Українське народознавство в іменах: у 2 частинах. - Ч.1. - К., 1994; Ч.2. - К., 1995; його ж. Хай святиться ім'я твоє. Книга перша. - Чернівці, 1994; Книга друга. - Коломия, 1996.

⁴ Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі XIX-XX століть. Соціально-політичний портрет. - К., 1993.

⁵ Кугутяк М. Галичина: Сторінки історії. - Івано-Франківськ, 1993.

⁶ Кучер Р. Наукове товариство імені Т.Шевченка. - К., 1992.

⁷ Арсенич П. Родина Заклинських. - Івано-Франківськ, 1995; його ж. Родина Шухевичів. - Коломия, 1995.

⁸ Грабовецький В. Михайло Грушевський - видатний історик України, громадсько-політичний і державний діяч. - Івано-Франківськ, 1991.

⁹ Дашкевич Я. За науковим кермом. Михайло Грушевський - творець концепції національної науки // Дзвін. - 1991. - №9. - С.18-24.

¹⁰ Іван Франко и мировая культура. Тезиси докладов международного симпозиума. Львов, сентябрь 1986. - К., 1986.

дня народження М.Грушевського¹ та 100-річчя початку його діяльності у Львівському університеті² серед інших проблем розглянуто і їхню роль у зміцненні культурних взаємин Галичини і Наддніпрянщини в досліджуваній період.

Таким чином аналіз наукової розробки теми показує, що ряд дослідників торкалися окремих її аспектів. В той же час вона й досі не стала предметом спеціального дослідження в українській історичній науці.

Мета дисертації полягає в тому, щоб, враховуючи наукову актуальність і практичну значимість теми, ступінь її наукової розробки, на основі узагальнення і критичного осмислення всіх доступних джерел і матеріалів комплексно дослідити історію культурних взаємин Галичини з Наддніпрянською Україною в кінці XIX - на початку XX століть. Враховуючи складність і широту проблеми, автор в дисертації зосередив увагу на вирішенні таких наукових завдань:

- дослідити процес розвитку зв'язків Галичини з Наддніпрянською Україною в галузі української науки, літератури, театрального життя, музики та образотворчого і монументального мистецтва;

- показати масштаб та якісний рівень культурних взаємозв'язків згаданих регіонів України;

- простежити вплив культурних взаємин Галичини і Наддніпрянської України на піднесення національної свідомості населення, усвідомлення ним необхідності зміцнення національної єдності та воз'єднання в єдиній Українській соборній державі;

- виходячи з наукового узагальнення досліджуваного матеріалу зробити висновки і сформулювати пропозиції та рекомендації по дальшому розвитку української культури на сучасному етапі, піднесенню її ролі в процесі утвердження української державності та консолідації української нації.

Методологічною основою дослідження є загальні принципи наукового пізнання - об'єктивність, комплексний підхід до висвіт-

¹ Михайло Грушевський. Збірник наукових праць і матеріалів Міжнародної ювілейної конференції, присвяченої 125-й річниці від дня народження Михайла Грушевського. - Львів, 1994; Тези доповідей та повідомлень науково-теоретичної конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження академіка Михайла Грушевського. - Івано-Франківськ, 1991.

² Михайло Грушевський і Західна Україна. Доповіді і повідомлення наукової конференції (м.Львів, 26-28 жовтня 1994 р.). - Львів, 1995.

лення проблеми, єдність історичного та логічного, взаємозв'язок загального і конкретного. Для розв'язання дослідницьких завдань використано проблемно-хронологічний, ретроспективний, описовий, системний та порівняльний методи.

Джерельна база дисертації складається з опрацьованих автором архівних документів Центрального державного історичного архіву України в Києві та Львові, архіву-музею літератури і мистецтва України, державного архіву Львівської області. Використані також збірки рукописних відділів Центральної наукової бібліотеки ім. В.Вернадського НАН України, Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаника НАН України, Інституту літератури ім. Т.Шевченка НАН України, ІМФЕ ім. М.Рильського НАН України, Інституту археології НАН України, а також архіву Санкт-Петербурзького відділення АН Росії та архіву Державного музею етнографії в Санкт-Петербурзі. Виявлено, зокрема, ряд документів з епістолярної спадщини вчених і діячів культури Галичини і Наддніпрянщини, що свідчать про розширення і зміцнення культурних взаємин між роз'єднаними українськими землями в кінці ХІХ - на початку ХХ століть. Особливо слід відмітити широкий спектр документальних матеріалів в ЦДІА України у Львові у фондах №309 (Наукове товариство імені Т.Шевченка), №514 ("Руська бесіда"), №358 (А.Шептицький), №362 (К.Студинський), №368 (С.Томашівський), №663 (М.Павлик), №668 (Г.Хоткевич), №818 (А.Вахнянин), у фонді №2052 (М.Сумцов) ЦДІА України у Києві, у фонді №298 (Товариство прихильників української літератури, науки і штуки) ДАЛО, у фондах №3 (І.Франко) відділу рукописів ІЛ ім. Т.Шевченка НАН України, №28 (В.Гнатюк), №29 (Етнографічна комісія НТШ) відділу рукописів ІМФЕ ім. М.Рильського НАН України, №29 (М.Возняк), №34 (В.Гнатюк), №163 (консерваторії) ЛНБ ім. В.Стефаника НАН України та ін.

Другу групу джерел складають опубліковані документи та матеріали про діячів культури Галичини і Наддніпрянської України, їх спогади та спогади сучасників про їх життєвий і творчий шлях.

Для досліджуваної проблеми важливими є також матеріали, вміщені в періодичних та серійних виданнях НТШ та УНТ, каталогах, бібліографічних покажчиках, альманахах, часописах та газетах.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вона є першою в українській історіографії спробою комплексного дослідження

проблеми культурних взаємин Галичини з Наддніпрянською Україною в кінці XIX - на початку XX століть. В науковий обіг введені нові архівні документи та матеріали тогочасної преси, що дало можливість об'єктивно підійти до оцінки і висвітлення ряду питань, що спотворювались або замовчувались у вітчизняній історіографії радянського періоду.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що зібраний в ньому фактичний матеріал і зроблені висновки можуть бути використані у вищих і середніх навчальних закладах при викладанні відповідних тем та спецкурсів з історії української культури. Вони також будуть корисними при написанні узагальнюючих праць з історії вітчизняної культури кінця XIX - початку XX століть. Крім того матеріал дисертації може використовуватись у виховній роботі серед населення.

Апробація результатів дослідження здійснена на ряді міжнародних, республіканських та регіональних науково-теоретичних та історико-краєзнавчих конференціях, що відбулися в Києві, Львові, Вінниці, Чернівцях, Івано-Франківську, Кам'янці-Подільському, Луцьку, а також на сторінках республіканських, обласних і районних газет. По ряду питань опубліковані брошури і статті. Зміст дисертації було обговорено на засіданні кафедри історії України та на звітно-наукових конференціях кафедр Прикарпатського університету імені В.Стефаніка. Деякі матеріали дисертації використовувались в спеціальних передачах Івано-Франківського обласного радіо і отримали позитивну оцінку слухачів.

Структура дисертації зумовлена метою та завданнями дослідження. Вона складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел і літератури.

Основний зміст роботи

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її наукова новизна і практичне значення, проаналізовано історіографічну і джерельну базу дослідження, визначені його хронологічні рамки, мета і завдання.

У першому розділі *“Наукові зв'язки Галичини з Наддніпрянською Україною”* предметом аналізу є взаємини вчених Галичини і Наддніпрянської України в кінці XIX - на початку XX століть. Звертається увага на те, що ці зв'язки були започатковані раніше діяча-

ми "Руської трійці" І.Вагилевичем та Я.Головацьким, які налагодили контакти з М.Максимовичем, О.Бодянським та І.Срезневським.

В 1873 році у Львові за ініціативою і при фінансовій підтримці діячів культури Наддніпрянської України було засновано Товариство імені Шевченка, яке в 1892 році було реорганізоване в Наукове товариство імені Шевченка, що значно розширило масштаби його діяльності. Особливо активізувалась робота НТШ після того, як його в 1897 році очолив молодий вчений з Наддніпрянщини М.Грушевський. В роботі підкреслюється, що з цього часу НТШ стає центром української науки для всіх українських земель. Ряд вчених з Наддніпрянщини, зокрема, В.Антонович, Ф.Вовк, М.Грушевський, О.Кониський, М.Біляшівський, В.Липинський, М.Сумцов, Д.Яворницький разом зі своїми галицькими колегами обирались дійсними членами НТШ. Загалом в досліджуваний період дійсними членами НТШ було обрано 29 вчених з Наддніпрянської України. Крім того ряд їх колег були звичайними членами НТШ, входили до різних секцій і комісій товариства.

Для зміцнення матеріальної бази НТШ М.Грушевському вдалося залучити кошти наддніпрянських меценатів, зокрема, В.Симиренка та Є.Чикаленка. При тісній співпраці вчених і діячів культури Галичини та Наддніпрянської України в НТШ було організовано бібліотеку, в якій наприкінці досліджуваного періоду нараховувалось 70238 книг, та музей, в якому було зосереджено тоді 14819 експонатів.

В розділі проаналізовано видавничу діяльність НТШ. Відмічається, що на сторінках видань НТШ постійно публікувались праці вчених з Галичини і Наддніпрянської України. Так, із 105 авторів, що публікували свої праці на сторінках "Записок НТШ", 37 були наддніпрянцями, а із 25 авторів "Матеріалів до українсько-руської етнології" 14 були з Наддніпрянщини. Подібним був склад авторів і в інших виданнях НТШ.

Відзначається, що ширшому ознайомленню галичан з історією України сприяли історичні праці серії "Руська історична бібліотека", що була заснована 1883 року в Тернополі О.Барвінським при сприянні В.Антоновича. Тут в досліджуваний період в перекладах українською мовою були видані 24 монографії наддніпрянських вчених.

Наголошено, що М.Грушевський вживав заходів до залучення здібної молоді до наукової роботи. Серед його учнів слід назвати О.Терлецького, Д.Коренця, С.Томашівського, М.Кордубу, В.Герасимчука, І.Джиджору, І.Кревецького, І.Крип'якевича та інших. Відзначено, зокрема, велику пошукову роботу цих вчених в архівах Львова, Кракова, Відня, Варшави, Петербурга, Москви, Харкова та інших міст з метою підготовки видання корпусу документальних матеріалів з історії українського козацтва.

В розділі підкреслено, що наукові зацікавлення більшості вчених, що гуртувалися в рамках НТШ, охоплювали територію всієї України. Це стосується М.Грушевського, І.Франка, В.Гнатюка, Ф.Вовка, С.Томашівського, І.Крип'якевича, С.Рудницького, К.Студинського, І.Зілінського, Ф.Колесси та багатьох інших. Вони в своїх працях послідовно проводили ідею самобутності українського народу та його культури. В досліджуваний період наддніпрянські вчені організовували наукові експедиції в Галичину, а галицькі вчені - на Наддніпрянську Україну. Зокрема, Ф.Вовк в 1903-1906 роках досліджував антропологічні та етнографічні особливості населення карпатського регіону, Ф.Колесса влітку 1908 року в Миргороді записував історичні думи від кобзарів та лірників з Полтавщини і Харківщини, а галицький мовознавець І.Зілінський в 1911 році по всій Наддніпрянщині вивчав живу мову народу. Завдяки творчій співпраці вчених Галичини і Наддніпрянщини було досягнуто вагомих здобутків в галузі історичної науки, літературознавства та народознавства.

В роботі зазначається, що через заборони української мови на Наддніпрянщині Галичина відігравала, по суті, роль національної мовної лабораторії, користуючись мовними здобутками всієї України. Саме в НТШ вироблявся науковий стиль української мови, розвивалось мовознавство як наука.

Наголошується на тому, що в досліджуваний період налагоджували зв'язки зі своїми побратимами на Сході і представники природничих наук Галичини, зокрема, математик і фізик В.Левицький, фізик І.Пуллой, хімік Р.Залозецький, геолог Ю.Медвецький, географ С.Рудницький та інші.

В розділі відзначається, що поруч з НТШ цікавим науковим осередком, що сприяв єднанню вчених всіх українських земель, було засноване 1907 року в Києві Українське Наукове Товариство, яке

використало опрацьовану в НТШ модель української наукової установи. Поруч з М.Грушевським, А.Кримським, К.Михальчуком, О.Левицьким та іншими наддніпрянськими вченими дійсними членами УНТ були галицькі вчені І.Джиджора, С.Томашівський, О.Колесса, К.Студинський, О.Роздольський, В.Герасимчук, М.Возняк, І.Свенціцький та ін.

Відомим осередком по вивченню історико-культурної спадщини України став також заснований 1905 року у Львові Національний музей, який постійно підтримував тісні зв'язки з Наддніпрянською Україною.

У розділі робиться висновок, що в кінці XIX - на початку XX століть наукові зв'язки Галичини з Наддніпрянською Україною значно розширились і зміцніли. НТШ стало своєрідним центром української науки, навколо якого згуртувались наукові сили з усіх українських земель. Воно відіграло важливу роль в культурному відродженні України, сприяло росту національної свідомості, ствердило засобами науки право народу на свій окремий культурно-національний розвиток. В цьому ж напрямі працювали й інші наукові осередки досліджуваного періоду.

В другому розділі *"Творча співпраця письменників Галичини і Наддніпрянщини"* аналізується стан літературних взаємин Галичини і Наддніпрянської України в кінці XIX - на початку XX століть. Підкреслюється, що на активізацію літературного процесу в Галичині значний вплив мали твори Т.Шевченка, які здобули тут всенародне визнання, та діяльність таких видатних діячів культури з Наддніпрянщини, як П.Куліш, О.Кониський та М.Драгоманов.

Відзначено, що з точки зору єдності літературного процесу на українських землях знаменним було урочисте відзначення в Галичині в 1898 році 100-річного ювілею виходу в світ "Енеїди" І.Котляревського та відкриття в Полтаві у вересні 1903 року пам'ятника І.Котляревському. З Галичини та Буковини туди прибула делегація в складі одинадцяти чоловік. Серед них були В.Стефанік, К.Студинський, Ю.Романчук та ін.

В розділі підкреслено, що яскравим виявом єдності письменників Галичини і Наддніпрянщини була їх участь у періодичних і неперіодичних виданнях Галичини кінця XIX - початку XX століть та в аналогічних виданнях Наддніпрянщини, які там з'явилися на початку XX століття. Наддніпрянські письменники поруч з галиць-

кими друкували свої твори на сторінках часописів “Правда”, “Зоря”, “Житє і слово” тощо. Після заснування в 1898 році “Літературно-наукового вісника” навколо нього згуртувались близько ста двадцяти письменників і вчених з усіх українських земель.

Наголошено на тому, що в досліджуваний період в Галичині значна увага приділялась також виходу в світ окремих видань творів галицьких і наддніпрянських письменників. Так, заснована в 1898 році у Львові “Українсько-руська видавнича спілка” за двадцятирічний період існування видала понад 320 творів української і світової літератури в перекладах українською мовою та наукових праць. Серед них, зокрема, побачили світ 20 видань творів І.Франка, по 5 - П.Мирного і М.Коцюбинського, 3 - П.Куліша.

Товариство “Просвіта” з 1904 року видавало серію “Руська письменність”, де в досліджуваний період побачили світ твори 11 письменників з Наддніпрянщини і 6 - з Галичини.

Впродовж 1903-1914 років у коломийському видавництві “Галицька накладня” Я.Оренштайна було видано 113 видань художніх творів галицьких і наддніпрянських авторів, а також 13 серій листівок на літературно-історичну тематику та з портретами українських письменників.

В розділі відзначається, що в досліджуваний період ряд письменників Галичини і Наддніпрянської України налагоджують між собою тісні зв'язки. Одним з найбільш активних з-поміж них в цьому плані був І.Франко. Він неодноразово відвідував Наддніпрянщину, підтримував зв'язки з Б.Грінченком, А.Кримським, В.Перетцом, М.Сумцовим та багатьма іншими діячами культури Наддніпрянщини. Там з'явилися друком 12 окремих видань його творів.

Підкреслюється, що до налагодження літературних взаємин Галичини з Наддніпрянською Україною значною мірою спричинились також М.Павлик, В.Стефаник, Л.Мартович, А.Чайковський, Н.Кобринська, О.Маковей, Б.Лепкий, а наприкінці досліджуваного періоду В.Пачовський, П.Карманський, С.Чарнецький та інші галицькі письменники. Вони підтримували дружні зв'язки з наддніпрянськими письменниками, відвідували Наддніпрянщину, там публікувались їхні твори.

З наддніпрянських письменників міцні зв'язки з Галичиною підтримували І.Нечуй-Левицький, О.Пчілка, Леся Українка, П.Грабовський, Б.Грінченко, М.Коцюбинський, А.Кримський, В.Винни-

ченко, М.Вороний, В.Самійленко, Г.Хоткевич тощо. Більшість з них неодноразово відвідували Галичину, підтримували зв'язки з багатьма діячами культури.

Наголошено, що на початку ХХ століття своєрідним культурним центром України було гуцульське село Криворівня. Тоді там майже щороку відпочивали І.Франко, М.Грушевський, В.Гнатюк, де їх відвідували ряд діячів культури Галичини і Наддніпрянщини, зокрема В.Стефаник, М.Коцюбинський, О.Олесь, Г.Хоткевич, Леся Українка та інші. Вони присвятили Гуцульщині ряд своїх творів.

Розділ завершується висновком про те, що завдяки зміцненню й урізноманітненню літературних зв'язків Галичини з Наддніпрянщиною розвиток літератури на їх територіях в досліджуваний період перетворився в загальнонаціональний літературний процес.

В третьому розділі *“Мистецькі зв'язки галицьких митців з наддніпрянськими в галузі театрального життя, музики, образотворчого та монументального мистецтва”* відтворено історію взаємин галицьких митців з наддніпрянськими в царині театру, музики та образотворчого і монументального мистецтва в кінці ХІХ - на початку ХХ століть.

Підкреслено, що вже з самого початку існування галицького театру його історія зв'язана з використанням творів наддніпрянських драматургів. Першою виставою аматорської трупи, організованої в 1848 році в Коломиї І.Озаркевичем, була перероблена *“Наталка-Полтавка”* І.Котляревського. Згодом на коломийській сцені були поставлені інші твори наддніпрянських драматургів.

Відзначається, що важливу роль у поширенні в Галичині кращих культурних здобутків Наддніпрянщини відіграв створений у 1864 році у Львові театр товариства *“Руська бесіда”*, в історії якого чітко простежується його постійна орієнтація на літературу Наддніпрянщини. В досліджуваний період в репертуарі цього театру були п'єси Г.Квітки-Основ'яненка, І.Карпенка-Карого, М.Кропивницького, М.Старицького, Б.Грінченка, В.Винниченка, опери М.Лисенка та С.Гулака-Артемовського тощо. Вони становили, по суті, кістяк репертуару театру. З другого боку п'єси галицьких авторів все частіше потрапляли в репертуари театрів Наддніпрянщини. Це стосується п'єс *“Верховинці”* Ю.Коженьовського та *“Украдене щастя”* І.Франка, а також опери *“Роксолана”* Д.Січинського. Галицький театр в різні роки очолювали М.Губчак, М.Садовський та інші наддніп-

рянці, а ряд провідних артистів з Наддніпрянщини, зокрема М.Заньковецька, М.Вільшанський, Г.Юра та інші з успіхом виступали на його сцені.

Наголошено, що на початку ХХ століття галицький театр вперше здійснив гастролі на Наддніпрянщину. В 1902 році галицькі артисти з успіхом виступали в Кам'янці-Подільському, а в 1903 році - в Жмеринці та Житомирі.

В розділі відзначається, що оригінальним культурним явищем в історії театрального мистецтва Галичини став гуцульський театр, створений в 1910 році Г.Хоткевичем. Він підготував для цього театру спеціальний репертуар з історії та культури Гуцульщини.

В 1911-1912 роках артисти гуцульського театру з успіхом виступали в Галичині та на Буковині. Після повернення в 1912 році на Наддніпрянщину Г.Хоткевич за участю частини артистів цього театру організував у Харкові, Одесі, Москві та інших містах серію гуцульських вечорів, а на зібрані кошти хотів організувати там виступи артистів гуцульського театру. Та здійсненню цього плану перешкодила перша світова війна.

В роботі відзначається, що в досліджуваній період посилились також музичні зв'язки Галичини з Наддніпрянщиною. Особливо велику роль у розвитку музичного життя Галичини відіграв М.Лисенко. Його твори постійно входили до репертуарів хорових колективів краю. Урочисто було відсвятковано в Галичині в 1903 році за його участю 35-річчя творчої діяльності М.Лисенка.

Твори К.Стеценка, М.Леонтовича, Я.Степового та інших наддніпрянських композиторів також включались до репертуарів хорових колективів Галичини і дістали тут широке визнання.

Свідченням все міцніючих зв'язків з Наддніпрянщиною був також творчий шлях галицьких композиторів А.Вахнянина, О.Нижанківського, Д.Січинського, Г.Топольницького, Ф.Колесси, С.Людкевича та інших. Всі вони писали музичні твори на слова наддніпрянських поетів. Більшість з них підтримували безпосередні зв'язки з діячами культури Наддніпрянської України, відвідували їх.

До зміцнення музичних зв'язків між українськими землями певною мірою спричинилися також співаки-професіонали О.Мишуга, С.Крушельницька, М.Менцинський, Є.Гушалеви́ч та ін. Вони неодноразово виступали в містах Наддніпрянщини, включали до свого

репертуару твори галицьких і наддніпрянських композиторів та українські народні пісні, пропагуючи їх в різних країнах світу.

В розділі вказується, що в кінці ХІХ - на початку ХХ століть зміцніли й творчі взаємини між художниками та скульпторами Галичини та Наддніпрянщини. Регулярними стають поїздки галицьких митців в Наддніпрянську Україну, а наддніпрянських - в Галичину. Це стосується, зокрема, К.Устияновича, Т.Копистинського, Ю.Панькевича, І.Труша, О.Новаківського, В.Розвадовського, Ф.Красицького, І.Северина, М.Гаврилка, М.Паращука та інших митців. Для їх творчості провідною стає загальноукраїнська тематика.

В роботі відзначено, що в 1905 році у Львові та в 1911 і 1913 роках у Києві вперше були організовані всеукраїнські художні виставки, що стали маніфестацією єднання митців Галичини і Наддніпрянської України.

Наголошується на тому, що важливою подією, яка активізувала мистецькі зв'язки між українськими землями, було оголошення восени 1908 року міжнародного конкурсу на проект пам'ятника Т.Шевченку у Києві. В головному комітеті по спорудженню пам'ятника представником від Галичини було обрано київського митця В.Кричевського, а І.Труш став членом журі конкурсу. Галицькі скульптори разом з наддніпрянськими брали участь в цьому конкурсі.

Наприкінці відзначається, що для всіх галузей, що досліджуються в цьому розділі, характерне поступове пожвавлення і поглиблення взаємин протягом періоду, що розглядається.

У висновках узагальнені основні результати дослідження, даються співставлення розвитку взаємин в різних галузях культури, наголошується, що в той час, коли український народ не мав власної державності і був розділений між Австро-Угорщиною та Росією, культурні зв'язки стали важливим засобом зближення та взаємопізнання галичан і наддніпрянців, сприяли зростанню національної свідомості народних мас.

На захист виносяться такі положення дисертації:

1. Культурні зв'язки Галичини з Наддніпрянською Україною в кінці ХІХ - на початку ХХ століть інтенсивно розширювались і поглиблювались, набувши в кінці досліджуваного періоду зрілих різноманітних форм.

2. В силу історичних обставин Галичина спільними зусиллями діячів культури всіх українських земель в кінці ХІХ - на початку ХХ століть перетворилась в центр всеукраїнського культурного руху.

3. З виникненням Наукового товариства ім. Т.Шевченка у Львові та Українського наукового товариства у Києві в історії української науки вперше було сформовано наукові осередки загальноукраїнського значення. Це було яскравим свідченням того, що в результаті зміцнення наукових зв'язків Галичини і Наддніпрянщини українське суспільство дозріло до творення своєї незалежної національної науки.

4. Співпраця вчених Галичини і Наддніпрянської України, зокрема М.Грушевського, І.Франка, В.Гнатюка, Ф.Вовка у підготовці, спрямуванні та методологічному забезпеченні видань НТШ перетворила їх у вагомий всеукраїнський науковий видання.

5. Завдяки зміцненню творчої співпраці письменників різних регіонів України розвиток літератури на їх території в досліджуваній період перетворився в загальноукраїнський літературний процес. Основою культурної єдності письменників Галичини і Наддніпрянської України є єдині норми їх літературної мови.

6. Взаємозв'язки в галузі науки, літератури, театрального життя, музики, образотворчого та монументального мистецтва стали важливою передумовою для піднесення культурного рівня народу, усвідомлення ним своєї єдності та ідентичності.

Основні результати дослідження викладені в таких публікаціях автора:

1. Бурдуланюк В.М. Культурні зв'язки західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією в ХІХ - на початку ХХ ст. - Івано-Франківськ, 1984. - 22 с.

2. Бурдуланюк В.М. Театральні зв'язки західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією в ХІХ - на початку ХХ ст. - Івано-Франківськ, 1984. - 16 с.

3. Бурдуланюк В.М. Наталія Кобринська. - Івано-Франківськ, 1985. - 23 с.

4. Бурдуланюк В.М., Угорчак Ю.М. Музей І.Франка в Лоліні. Путівник. - Івано-Франківськ, 1987. - 16 с. - іл.

5. Бурдуланюк В.М., Пилип'юк О.М. Музей Гната Хоткевича в Красноїлові. Путівник. - Івано-Франківськ, 1990. - 14 с. - іл.

6. Бурдуланюк В.М. Історія культури Прикарпаття. Короткий нарис. - Івано-Франківськ, 1994. - 32 с.

7. Бурдуланюк В.М., Гаврилів Б.М. Історія Прикарпаття в хронології. - Івано-Франківськ, 1996. - 68 с. - іл.

8. Бурдуланюк В.М. Міжвузівська науково-теоретична конференція "500-річчя українського козацтва і Галичина" // Український історичний журнал. - 1993. - №1. - С.162-163.

9. Бурдуланюк В.М. Культурні зв'язки Прикарпаття з Наддніпрянською Україною та Росією наприкінці ХІХ - початку ХХ століття в пам'ятках і меморіальних дошках // Друга республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства. Тези доповідей. - Київ, 1982. - С.252-253.

10. Бурдуланюк В.М. Вячеслав Розвадовський і Прикарпаття // Тези доповідей VI-ї Подільської історико-краєзнавчої конференції. - Кам'янець-Подільський, 1985. - С.14-15.

11. Бурдуланюк В.М. Зв'язки І.Я.Франка з Наддніпрянською Україною та Росією // Іван Франко - письменник, мислитель, борець за дружбу між народами. Тези доповідей обласної наукової конференції, присвяченої 130-річчю від дня народження Великого Каменяра. - Івано-Франківськ, 1986. - С.60-62.

12. Бурдуланюк В.М. Олекса Новаківський і Західна Україна // Тези доповідей четвертої Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. - Вінниця, 1986. - С.82-83.

13. Бурдуланюк В.М. Роль Поділля в культурних зв'язках Галичини з Наддніпрянщиною на початку ХХ ст. // Тези доповідей п'ятої Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. - Вінниця, 1987. - С.105-106.

14. Бурдуланюк В.М. Роль Прикарпаття в культурних зв'язках західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією на початку ХХ століття // Тези доповідей обласної науково-практичної конференції, присвяченої 325-річчю заснування міста Івано-Франківська. - Івано-Франківськ, 1987. - С.74-75.

15. Бурдуланюк В.М., Полянський О.А. Пам'ятники Т.Шевченку на Прикарпатті // Тези доповідей обласної науково-практичної конференції, присвяченої 325-річчю заснування міста Івано-Франківська. - Івано-Франківськ, 1987. - С.138-139.

16. Бурдуланюк В.М. Образ Довбуша на сцені гуцульського театру Гната Хоткевича // Тези доповідей обласної науково-теоре-

тичної конференції, присвяченої 250-річчю від початку антифеодального руху селян-опришків під проводом Олекси Довбуша. - Івано-Франківськ, 1988. - С.67-68.

17. Бурдуланюк В.М. Леся Українка і Західна Україна // Минуле і сучасне Волині. Тези доповідей та повідомлень II Волинської історико-краєзнавчої конференції. Частина II. - Луцьк, 1988. - С.118-120.

18. Бурдуланюк В.М. Західноукраїнська театральна шевченкіана // Тези доповідей обласної науково-теоретичної конференції, присвяченої 175-річчю від дня народження Великого Кобзаря. - Івано-Франківськ, 1989. - С.133-135.

19. Бурдуланюк В.М. Наукові зв'язки західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією в кінці XIX - на початку XX століть // Тези доповідей та повідомлень республіканської наукової конференції. - Львів, 1989. - С.32-33.

20. Бурдуланюк В.М. Михайло Коцюбинський і Західна Україна // Тези доповідей обласної історико-краєзнавчої наукової конференції. - Івано-Франківськ, 1989. - С.69-70.

21. Бурдуланюк В.М. Роль Волині в культурних зв'язках Галичини з Наддніпрянщиною в кінці XIX - на початку XX століть // Тези доповідей та повідомлень III Волинської історико-краєзнавчої конференції. - Луцьк, 1989. - С.130-133.

22. Зв'язки В.Стефаніка з Наддніпрянською Україною та Росією // Стефаніківські читання. Випуск I. - Івано-Франківськ, 1990. - С.12-16.

23. Бурдуланюк В.М. Роль Тернопільщини в культурних зв'язках Галичини з Наддніпрянщиною в кінці XIX - на початку XX століть // Тези доповідей і повідомлень I Тернопільської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції. Частина III. Секція IV. Література і мистецтво. - Тернопіль, 1990. - С.9-12.

24. Бурдуланюк В.М. Поділля в музичних взаємозв'язках Галичини з Наддніпрянською Україною наприкінці XIX - на початку XX століть // Тези доповідей дев'ятої Вінницької обласної історико-краєзнавчої конференції. - Вінниця, 1990. - С.49-50.

25. Бурдуланюк В.М. Роль Поділля у мистецьких зв'язках західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією наприкінці XIX - на початку XX століть // VIII Подільська історико-

краєзнавча конференція. Тези доповідей. Секція історії дожовтневого періоду. - Кам'янець-Подільський, 1990. - С.29-31.

26. Бурдуланюк В.М. М.Грушевський і Наукове товариство імені Шевченка // Тези доповідей та повідомлень науково-теоретичної конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження академіка Михайла Грушевського. - Івано-Франківськ, 1991. - С.37-38.

27. Бурдуланюк В.М. До питання про зв'язки Івана Крип'якевича з Наддніпрянською Україною та Росією на початку ХХ століття // Тези доповідей та повідомлень регіональної науково-теоретичної конференції, присвяченої 105-річчю з дня народження визначного історика України, академіка Івана Крип'якевича. - Івано-Франківськ, 1991. - С.21-22.

28. Бурдуланюк В.М. До питання про зв'язки Івана Франка з українськими та російськими вченими кінця ХІХ - початку ХХ ст. // Науково-теоретична регіональна міжвузівська конференція, присвячена 135-річчю з дня народження І.Франка. Тези. - Івано-Франківськ, 1991. - С.20-22.

29. Бурдуланюк В.М. Козацька тематика в творчості Миколи Івасюка // 370 років Хотинської війни. Тези доповідей Міжнародної наукової конференції. - Чернівці, 1991. - С.24-25.

30. Бурдуланюк В.М., Кулик Л.П. Родина Драгоманових і Західна Україна // Тези доповідей науково-теоретичної конференції, присвяченої 150-річчю від дня народження видатного українського публіциста, історика, літературознавця, філософа і громадсько-культурного діяча Михайла Драгоманова. - Івано-Франківськ, 1991. - С.4-8.

31. Бурдуланюк В.М. Козацька тематика в творчості західноукраїнських художників кінця ХІХ - початку ХХ століть // 500-річчя українського козацтва і Галичина. Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції. - Івано-Франківськ, 1992. - С.102-104.

32. Бурдуланюк В.М. Культура України на початку ХХ століття // Посібник "Україна в ХХ столітті" (на допомогу випускникам шкіл). - Івано-Франківськ, 1992. - С.13-16.

33. Бурдуланюк В.М. До питання про зв'язки Богдана Лепкого з Наддніпрянщиною // Матеріали наукової конференції, присвяченої 120-річчю від дня народження Богдана Лепкого. - Івано-Франківськ, 1992. - С.110-112.

34. Бурдуланюк В.М. Про зв'язки О.Маковея з Наддніпрянською Україною та Росією // Матеріали наукової конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження Осипа Маковея. - Івано-Франківськ, 1992. - С.39-41.

35. Бурдуланюк В.М. Гуцульська тематика в творчості наддніпрянських художників початку ХХ століття // Матеріали наукової конференції Першого світового Конгресу гуцулів в Івано-Франківську 17-18 серпня 1993 року. - Івано-Франківськ, 1994. - С.54-55.

Крім цього по питаннях культурних взаємин Галичини і Наддніпрянської України в кінці ХІХ - на початку ХХ століть автором опубліковано понад 70 публікацій в республіканській, обласній та місцевій пресі.

Bourdoulanyuk Vassyl Myckolayovych. Galychyna's cultural relations with Naddnipryanska Ukraine at the End of the 19th - the Beginning of the 20th Centuries.

The dissertation is submitted for a Candidate Degree of Historical sciences in speciality 07.00.01 - History of Ukraine. Chernivtsi State University named after Y.Fedkovych. - Chernivtsi, 1996.

Dissertation is in the form of manuscript, in which on the basis of complex research the Galychyna's cultural relations with Naddnipryanska Ukraine at the End of the 19th - the Beginning of the 20th Centuries have been investigated.

The relations in the sphere of the Ukrainian science, literature, theatre life, music as well as fine and monumental art, having helped the creation and development of the Ukrainian people unity and its cultural unity ideas, have been analyzed.

Бурдуланюк Василий Николаевич. Культурные связи Галичины с Надднепрянской Украиной в конце ХІХ - в начале ХХ веков.

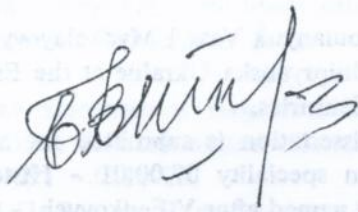
Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук по специальности 07.00.01 - История Украины. Черновицкий государственный университет им. Ю.Федьковича. - Черновцы, 1996.

К защите представлена рукопись, в которой на основе комплексного исследования рассматриваются культурные связи Гали-

чины с Надднепрянской Украиной в конце XIX - в начале XX веков.

Анализируются взаимосвязи в области украинской науки, литературы, театральной жизни, музыки, а также изобразительного и монументального искусства, при помощи которых в общественном сознании создавались и развивались представления о единстве украинского народа и его культуры.

Ключові слова: культурні зв'язки, Галичина, Наддніпрянська Україна, Наддніпрянщина, Наукове товариство імені Т.Шевченка, Українське наукове товариство.

*Видавництво "Плай"
Прикарпатського університету
ім. В. Стефаника*

*Віддруковано в друкарні видавництва "Плай"
284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57
Тираж 100 прим. Замовлення 11.*

441216

чашам Наддніпровської України в кінці XIX - на початку XX ве-
кві.

Аналіз друкованих взаємостатей в області української науки, літе-
ратури, театральної життя, музики, а також образотворчого і
монументального мистецтва, при допомозі яких в общественному
свідомості складалися і розвивалися представлення про життя украї-
нського народу в його культурі.

Ключові слова: культурний зв'язок, Галичина, Наддніпровська
Україна, Наддніпрянщина, Наукове товариство імені Шевченка,
Українське наукове товариство.

Handwritten signature or text, possibly "В. С. Гринько"

Відділення
Прикарпатського університету
і. м. В. С. Гринька

Відділення в друкарні "Ліра"
154000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 27
Телефон 411111

AB 35.859